

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO

F. G. JACOBSA

przedstawiona w dniu 2 grudnia 2004 r.(1)

Sprawa C-342/03

Królestwo Hiszpanii

przeciwko

Radzie Unii Europejskiej

1. W niniejszej sprawie Królestwo Hiszpanii wnosi o stwierdzenie nieważności rozporządzenia Rady (WE) nr 975/2003 z dnia 5 czerwca 2003 r. otwierającego i ustalającego zarządzenie kontyngentem taryfowym na przywóz konserw z tuńczyka objętych kodami CN 1604 14 11, 1604 14 18 i 1604 20 70(2).

Zaskarżone rozporządzenie i okoliczności jego przyjęcia

2. W listopadzie 2001 r. Wspólnota, Królestwo Tajlandii i Republika Filipin postanowiły zorganizować konsultacje w celu zbadania, w jakim zakresie własne interesy Tajlandii i Filipin były naruszane przez stosowanie preferencji taryfowych w odniesieniu do konserw z tuńczyka, pochodzących z grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (zwanymi dalej „państwami AKP”).
3. W owym czasie Wspólnota objęła konserwy z tuńczyka pochodzące z państw AKP całkowitym zwolnieniem z cła, podczas gdy konserwy z tuńczyka pochodzące z Tajlandii i z Filipin były objęte cłem o stawce 24%.
4. Ponieważ nie udało się osiągnąć wzajemnie satysfakcjonującego rozwiązania, Wspólnota, Tajlandia i Filipiny postanowiły przekazać sprawę do mediacji w ramach Światowej Organizacji Handlu (zwanej dalej „WTO”).
5. W opinii z dnia 20 grudnia 2002 r. mediator zalecił Wspólnocie otwarcie w 2003 r. kontyngentu taryfowego na przywóz 25 000 ton konserw z tuńczyka, pochodzących z Tajlandii i Filipin, objętych 12-procentowymi stawkami celnymi.
6. Powyższe rozwiązanie zostało wprowadzone zaskarżonym rozporządzeniem, opartym na art. 133 WE.

7. Kontyngent został podzielony na cztery części: 52% jego rocznej wielkości przypadło na przywóz pochodzący z Tajlandii, 36% na przywóz pochodzący z Filipin, 11% na przywóz pochodzący z Indonezji i 1% na przywóz pochodzący z innych państw trzecich.

8. Królestwo Hiszpanii podnosi osiem zarzutów na poparcie swojej skargi.

Naruszenie zasady preferencji wspólnotowej

9. Królestwo Hiszpanii podnosi, że rozporządzenie narusza zasadę preferencji wspólnotowej, będącą jedną z zasad traktatu WE(3) i leżącą u podstaw Wspólnej Taryfy Celnej(4), ponieważ takie środki mogą zostać przyjęte tylko, jeżeli produkcja wspólnotowa jest niewystarczająca.

10. Nie podzielam tego argumentu. Trybunał wyrażnie stwierdził, że zasada preferencji wspólnotowej nie jest wymogiem prawnym, którego naruszenie skutkuje nieważnością danego aktu(5).

Zakłócenie konkurencji

11. Królestwo Hiszpanii powtarza, że środki takie jak przewidziane przez rozporządzenie mogą zostać przyjęte tylko, jeżeli produkcja wspólnotowa jest niewystarczająca, by zaspokoić potrzeby rynku wspólnotowego; w innym przypadku środek taki powoduje zakłócenie warunków konkurencji na rynku.

12. Jest jednak jasne, że każde zmniejszenie ceł na towary przywożone z państw trzecich może wpłynąć na konkurencję między tymi towarami a ich odpowiednikami pochodzącymi ze Wspólnoty, na niekorzyść tych ostatnich. Idąc do końca tropem argumentacji rzędu hiszpańskiego, należałoby dojść do wniosku, że Wspólnota w ogóle nie ma prawa obniżyć ceł na towary przywożone. Taka sytuacja oczywiście nie jest możliwa; w każdym razie byłoby to sprzeczne z art. 131 WE, który stanowi, że państwa członkowskie poprzez ustanowienie między sobą unii celnej zamierzają przyczynić się między innymi do obniżenia barier celnych w handlu międzynarodowym. Jak podnosi Komisja, która przystąpiła do sprawy w charakterze interwenienta popierającego Radę, bardziej szczegółowa analiza prowadzi do uznania, że to właśnie cel zakłócający konkurencję, podczas gdy ich zniesienie przywraca równowagę rynków.

Naruszenie wymogów proceduralnych

13. Królestwo Hiszpanii twierdzi, że z utrwalonego orzecznictwa wynika, iż gwarancje przyznane przez porządek prawny Wspólnoty w zakresie procedur administracyjnych obejmują w szczególności obowiązek starannego i bezstronnego zbadania przez właściwą instytucję wszystkich istotnych aspektów danego przypadku(6). Podnosi, że zaskarżone rozporządzenie nie jest oparte na jakimkolwiek studium wskazującym na jego niezbędny charakter, i w związku z tym zostało przyjęte z naruszeniem procedury administracyjnej.

14. Jednakże jest jasne, że zaskarżone rozporządzenie nie jest owocem procedury administracyjnej, ale procedury prawodawczej. Artykuł 230 WE stanowi, że Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy w sprawach o stwierdzenie nieważności, wniesionych na podstawie braku kompetencji, naruszenia istotnych wymogów proceduralnych, naruszenia traktatu bądź jakiegokolwiek reguły prawnej związanej z jego stosowaniem lub nadużycia władzy. Istotne wymogi proceduralne, których naruszenie może skutkować stwierdzeniem nieważności aktu prawa wspólnotowego nie obejmują wymogu dokonania oceny skutku, jak w istocie twierdzi Królestwo Hiszpanii.

15. W każdym razie, jak to jasno zostało podkreślone w jego preambule(7), zaskarżone

rozporządzenie zostało przyjęte w ramach procedury mediacyjnej WTO, w szczególności, by zastosować się do zaleceń mediatora. Opinia mediatora, do której odwołanie zawarte jest w preambule i która została przedstawiona Trybunałowi przez Królestwo Hiszpanii, pokazuje, że przeprowadził on bardzo dokładną analizę rynku konserw z tuńczyka, biorąc pod uwagę zwłaszcza dane dotyczące produkcji i konsumpcji wspólnotowej, a także chłonności rynku Wspólnoty w kontekście nowego przywozu. Stawki i tonaż kontyngentu taryfowego ustalone w zaskarżonym rozporządzeniu odzwierciedlają w przybliżeniu dane przedstawione przez mediatora w świetle tej analizy. W związku z tym nie zachodzi tu przypadek przyjęcia zaskarżonego rozporządzenia bez rozważenia jego możliwych skutków.

Naruszenie art. 12 umowy z Kotonu

16. Królestwo Hiszpanii podnosi zarzut naruszenia art. 12 umowy z Kotonu(8).

17. Umowa z Kotonu ma na celu promowanie i przyspieszanie rozwoju gospodarczego, kulturalnego i społecznego państw AKP, w celu przyczyniania się do pokoju i bezpieczeństwa, a także upowszechniania stabilnego i demokratycznego środowiska politycznego.

18. Artykuł 12 akapit pierwszy stanowi:

„[...] w przypadku gdy Wspólnota zamierza, w ramach wykonywania swoich uprawnień i w zakresie celów niniejszej Umowy, przyjąć środki godzące w interesy państw AKP, w zakresie w jakim dotyczy to celów niniejszej Umowy, Wspólnota we właściwym czasie powiadomi te państwa o swoim zamiarze. W związku z tym w tym samym czasie Komisja przekazuje propozycję takich środków do sekretariatu państw AKP [...]”.

19. Królestwo Hiszpanii podnosi, że spotkanie z eksporterami tuńczyka z państw AKP, które odbyło się w Brukseli w dniu 28 stycznia 2003 r., miało miejsce, zanim Komisja przedstawiła projekt zaskarżonego rozporządzenia w dniu 27 marca 2003 r.(9); art. 12 umowy z Kotonu nie był zatem przestrzegany.

20. Zdaniem Rady, Wspólnota regularnie informowała państwa AKP o rozwoju sytuacji. Poza spotkaniem w dniu 28 stycznia 2003 r. kwestia była wielokrotnie podnoszona, m.in. podczas spotkań z państwami AKP w dniach 6 maja 2002 r., 1 marca 2003 r. oraz 25 marca 2003 r. Rada dostarczała kopie protokołów z tych spotkań, które dokumentują jej zapewnienia. Królestwo Hiszpanii odpowiada, że te spotkania również odbyły się, zanim przedstawiono projekt zaskarżonego rozporządzenia; jednakże, jak wskazuje Rada, wydaje się, że przekazanie projektu aktu po tym, jak akt został przyjęty, jest mniej użyteczne niż powiadomienie o nim poprzedzające jego przyjęcie. Ponadto Królestwo Hiszpanii wspomina w swej replice o spotkaniu w ramach umowy z Kotonu, które miało miejsce w Brazzaville (Republika Kongo) w dniach od 31 marca do 3 kwietnia 2003 r. i na którym została podjęta uchwała przeciwko proponowanemu rozwiązaniu sporu. Z tego względu fakt, że moim zdaniem wynika, że w ramach umowy z Kotonu istniała wymiana informacji i komunikacja.

21. Z powyższego wynika, że nie doszło do naruszenia art. 12 umowy z Kotonu.

Naruszenie umów preferencyjnych

22. Kolejny zarzut Królestwa Hiszpanii dotyczy podnoszonego naruszenia umów preferencyjnych zawartych przez Wspólnotę z państwami AKP i państwami objętymi – w terminologii Królestwa Hiszpanii – rozwiązaniami antynarkotykowymi POP (planu ogólnych preferencji). To odniesienie dotyczy „szczególnych rozwiązań dla zwalczania produkcji i handlu narkotykami”, które stanowią część planu preferencji ogólnych, obecnie – jak i w okresie właściwym dla okoliczności leżących

u podstaw niniejszego postępowania – określonego rozporządzeniem Rady (WE) nr 2501/2001(10).

23. Królestwo Hiszpanii podaje, że przedmiotowe umowy przyznają preferencyjne traktowanie umożliwiający wprowadzenie na rynek wspólnotowy konserw z tuńczyka pochodzących z państw AKP i państw objętych rozwiązaniem antynarkotykowymi POP. Stwierdza, że kontyngent taryfowy ustanowiony w zaskarżonym rozporządzeniu pozbawi sensu umowy preferencyjne, ponieważ pozwoli konserwom z tuńczyka, pochodzącym z krajów rozwiniętych, konkutować z konserwami pochodzącymi z państw AKP i z państw objętych rozwiązaniem antynarkotykowymi POP. Co więcej, powyższe umowy poddają konserwy z tuńczyka ostrzejszym regułom pochodzenia niż te, które nakłada zaskarżone rozporządzenie. W ten sposób, zdaniem Królestwa Hiszpanii, kontyngenty ustanowione przez zaskarżone rozporządzenie szkodzą państwom, które zawarły umowy preferencyjne ze Wspólnotą.

24. Rozważa osobno każdą z dwóch części zarzutu podniesionego przez Królestwo Hiszpanii.

Państwa AKP

25. Umowa powołana przez Królestwo Hiszpanii, zawarta przez Wspólnotę z państwami AKP to umowa z Kotonu(11). Umowa ta ma na celu całkowitą eliminację cła(12), podczas gdy kontyngent taryfowy otwarty na mocy zaskarżonego rozporządzenia podlega stawce celnej w wysokości 12%. Nie widząc zatem, w jaki sposób zaskarżone rozporządzenie może być oceniane jako podważające umowę z Kotonu.

26. Co więcej, preferencje taryfowe przewidziane w umowie z Kotonu nie są przedmiotem żadnych ograniczeń ilościowych, w przeciwieństwie do zaskarżonego rozporządzenia, które ustanawia kontyngent w wysokości 25 000 ton, stanowiący według Komisji (której zdania w tym punkcie Królestwo Hiszpanii nie kwestionuje) zaledwie 10% całkowitego przywozu z państw AKP oraz państw objętych rozwiązaniem antynarkotykowymi POP.

27. W każdym razie jedynym prawnym zobowiązaniem Wspólnoty wynikającym z umowy z Kotonu, dotyczącym przywozu, jest zwolnienie go z cła. Nie ma żadnego postanowienia gwarantującego państwom będącym beneficjentami tej umowy pewien margines preferencji taryfowej czy też minimalną ilość przywozu w porównaniu do przywozu z pozostałych państw. Dlatego, nawet jeżeli zaskarżone rozporządzenie wywołaby takie skutki, jak twierdzi Królestwo Hiszpanii, nie zaistniałby konflikt z zawartymi wcześniej umowami.

Państwa objęte rozwiązaniem antynarkotykowymi POP

28. Królestwo Hiszpanii powołuje się na umowy preferencyjne pomiędzy Wspólnotą a państwami objętymi rozwiązaniem antynarkotykowymi POP. W istocie, jak podnosi Komisja, preferencje taryfowe przyznane przez Komisję państwom będącym beneficjentami rozwiązań antynarkotykowych POP nie są przedmiotem żadnej umowy z tymi państwami; mają charakter jednostronnych preferencji przyznanych przez Wspólnotę w ramach „szczególnych rozwiązań dla zwalczania produkcji i handlu narkotykami”, o których mowa powyżej(13).

29. Rozwiązania te obejmują zawieszenie cła Wspólnej Taryfy Celnej na „produkty, które zgodnie z załącznikiem IV są objęte szczególnym traktowaniem [szczególnymi rozwiązaniem] dla zwalczania produkcji i handlu narkotykami, określonym [określonymi] w tytule IV, a które pochodzą z państwa, które zgodnie z załącznikiem I kolumna I korzysta z tego traktowania [tych rozwiązań]”(14). Wśród tych produktów nie znajduje się jednak konserwa z tuńczyka(15).

30. Nawet jeżeli preferencyjne rozwiązania przyznane przez Wspólnotę państwom objętym

rozwi?zaniem antynarkotykowymi POP dotyczy?yby konserw z tu?czyka, uwa?am, ?e z powodów podanych powy?ej w kontek?cie cz??ci pierwszej zarzutu podniesionego przez Królestwo Hiszpanii, dotycz?cego umowy z Kotonu, zaskar?one rozporz?dzenie nie mo?e zosta? uznane za podwa?aj?ce te umowy.

Naruszenie zasady ochrony uzasadnionych oczekiwa?

31. Zdaniem Królestwa Hiszpanii, zaskar?one rozporz?dzenie narusza zasad? ochrony uzasadnionych oczekiwa?. Dotyczy to najwyra?niej oczekiwa? wspólnotowych podmiotów gospodarczych, które poczyni?y inwestycje w pa?stwach AKP oraz pa?stwach obj?tych rozwi?zaniem antynarkotykowymi POP. Królestwo Hiszpanii podnosi, ?e zaskar?one rozporz?dzenie wp?ynie na poczynione w tych pa?stwach inwestycje, co b?dzie mia?o negatywne nast?pstwa dla ich gospodarki, gdy? inwestycje, je?li przestan? by? dochodowe, mog? zosta? zlikwidowane.

32. Przyznaj?, ?e mam pewne trudno?ci, by nad??y? za tym argumentem; w zakresie, w jakim sugeruje, ?e wspólnotowe podmioty gospodarcze mog? mie? uzasadnione oczekiwania, i? gospodarki pa?stw AKP oraz pa?stw obj?tych rozwi?zaniem antynarkotykowymi POP nie upadn?, wydaje si? nieco dziwaczny. W ka?dym wypadku oczywiste jest, ?e uzasadnione oczekiwania nie mog? by? co do zasady naruszane przez przepisy przyj?te zgodnie z zakresem swobodnego uznania przys?uguj?cym instytucji.

33. Trybuna? istotnie stwierdzi?, co zosta?o zacytowane przez Królestwo Hiszpanii, ?e „nic nie stoi na przeszkodzie, by pa?stwo cz?onkowskie podnios?o w ramach skargi o stwierdzenie niewa?no?ci niespe?nienie uzasadnionych oczekiwa? pewnych jednostek z powodu przyj?cia przez instytucj? okre?lonego aktu”(16). W kolejnym punkcie tego wyroku Trybuna? stwierdzi? jednak?, ?e skoro „instytucje wspólnotowe dysponuj? pewnym zakresem swobodnego uznania w wyborze metod realizacji wspólnej polityki handlowej, podmioty gospodarcze nie mog? w sposób uzasadniony oczekiwa? utrzymania bez zmian sytuacji, która mo?e zosta? zmieniona decyzjami podj?tymi przez te instytucje w granicach ich swobodnego uznania”(17).

34. W niniejszej sprawie wydaje mi si? niemo?liwe stwierdzenie, w jaki sposób umowa z Kotonu czy te? rozwi?zania antynarkotykowe POP (nawet je?li by?yby zwi?zane z niniejsz? spraw?) mog?yby zrodzi? jakiegokolwiek rozs?dne oczekiwania, ?e Wspólnota nie otworzy kontyngentu dla konserw z tu?czyka pochodz?cych z Tajlandii i Filipin.

Brak uzasadnienia

35. Zdaniem Królestwa Hiszpanii, zaskar?one rozporz?dzenie narusza wymaganie zawarte w art. 253 WE, zgodnie z którym rozporz?dzenie musi podawa? uzasadnienie, na którym si? opiera: motyw pierwszy preambu?y zaskar?onego rozporz?dzenia jedynie odwo?uje si? do opinii mediatora WTO, która nie jest dla Wspólnoty wi???ca, ponadto rozporz?dzenie nie obejmuje problemu w ca?o?ci, skoro nie ocenia wp?ywu zastosowanych ?rodków na sektor produkcji konserw we Wspólnocie.

36. W rzeczywisto?ci preambu?a zaskar?onego rozporz?dzenia jako ca?o?? zawiera du?o wi?cej ni? zwyk?e przywo?anie opinii mediatora. Ca?o?? preambu?y ma nast?puj?ce brzmienie:

„(1) W listopadzie 2001 r. Wspólnota, Tajlandia i Filipiny uzgodni?y przeprowadzenie konsultacji w celu zbadania, w jakim zakresie uzasadnione interesy Tajlandii i Filipin zosta?y bezzasadnie naruszone w wyniku wykonania uprzywilejowanego traktowania taryfowego konserw z tu?czyka pochodz?cych z pa?stw AKP. W nast?pstwie braku osi?gni?cia wspólnie akceptowanego rozwi?zania Wspólnota, Tajlandia i Filipiny uzgodni?y poddanie sprawy

mediacjom. Dnia 20 grudnia 2002 r. mediator przedstawił swoją opinię, według której Wspólnota powinna otworzyć kontyngent taryfowy na podstawie klauzuli najwyższego uprzywilejowania (MFN) w wysokości 25 000 ton na rok 2003 ze stawek kontyngentu taryfowego w wysokości 12% ad valorem.

(2) Biorąc pod uwagę pragnienie rozwiązania niniejszego długotrwałego problemu, Wspólnota podjęła decyzję o przyjęciu tego wniosku. Dlatego dodatkowy kontyngent taryfowy na ograniczoną ilość konserw z tuńczyka powinien zostać otwarty.

(3) Właściwe jest przyznanie szczególnych udziałów danego kontyngentu na rzecz tych krajów, które posiadają istotny interes w dostawie konserw z tuńczyka, na podstawie ilości dostarczanej przez każdy z tych krajów na niepreferencyjnych warunkach w ciągu reprezentatywnego okresu czasu. Pozostała część kontyngentu powinna być dostępna dla wszystkich innych krajów.

(4) Najlepszym sposobem zapewnienia wykorzystania kontyngentu taryfowego jest przyznanie go w porządku chronologicznym według dat przyjęcia zgłoszeń o dopuszczenie towarów do swobodnego obrotu.

(5) W celu zapewnienia skutecznego zarządzania kontyngentem powinno być wymagane przedstawienie świadectwa pochodzenia przy przywozie konserw z tuńczyka z Tajlandii, Filipin i Indonezji, głównych dostawców i głównych beneficjentów kontyngentu.

(6) Rodzki konieczne w celu wykonania niniejszego rozporządzenia powinny zostać przyjęte zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r., ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji”.

37. Te motywy, moim zdaniem, stanowią całkowicie odpowiednie uzasadnienie, w pełni spełniające wymagania określone przez Trybunał, zgodnie z którym preambuła aktu mającego mieć ogólne zastosowanie powinna wskazywać ogólną sytuację, która doprowadziła do jego przyjęcia, oraz ogólne cele, które ma on osiągnąć⁽¹⁸⁾. To prawda, że jak podnosi Królestwo Hiszpanii preambuła nie odnosi się do wpływu zastosowanych rodków na sektor produkcji konserw we Wspólnocie. Jednakże, skoro nie jest to wymagane, to tego rodzaju pominięcie nie może być podstawą stwierdzenia nieważności.

Nadużycie władzy

38. Na koniec Królestwo Hiszpanii podnosi, że zaskarżone rozporządzenie jest wadliwe z powodu nadużycia władzy, gdyż rozdziela kontyngent pomiędzy państwa będące beneficjentami w sposób arbitralny, przez uwzględnienie nie tylko Tajlandii i Filipin, lecz także Indonezji, a przydzielając tylko pozostałą część państwom trzecim. Królestwo Hiszpanii uważa, że podział procentowy ustalony zaskarżonym rozporządzeniem jest sprzeczny z samym pojęciem kontyngentu i wydaje się być raczej wynikiem negocjacji politycznych. Ponadto twierdzi, że przyznanie preferencji taryfowych stwarza niebezpieczny precedens, który z pewnością spowoduje wysuwanie podobnego traktowania ze strony państw uważających się za pokrzywdzone umowami preferencyjnymi pomiędzy Wspólnotą a państwami objętymi rozwiązaniami antynarkotykowymi POP. Co więcej, państwa AKP i państwa objęte rozwiązaniami antynarkotykowymi POP mogą również poczuć się dyskryminowane z powodu różnic w stosowaniu reguł pochodzenia i w konsekwencji przekazać problem WTO.

39. Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że akt uznaje się za wadliwy z powodu nadużycia władzy, jeżeli obiektywne, właściwe dla danej sprawy i spójne przesłanki pozwalają stwierdzić, że został on przyjęty wyjątkowo, lub w decydującej mierze, w celu innego niż wskazany przez

pozwanej instytucji albo w celu obejścia procedury przewidzianej w traktacie dla danego przypadku(19). Królestwo Hiszpanii nie wykazało istnienia takich przesłanek. Moim zdaniem zatem, ostatni zarzut Królestwa Hiszpanii musi zostać odrzucony bez konieczności rozważenia wyjątków Komisji (które na pierwszy rzut oka wydają się przekonywające) co do tego, dlaczego twierdzenia Królestwa Hiszpanii w tym zakresie są błędne.

Wnioski

40. Jestem zatem zdania, że Trybunał powinien:

- 1) oddalić skargę;
- 2) obciążyć kosztami Królestwo Hiszpanii, z wyjątkiem kosztów Komisji Wspólnot Europejskich, która jako interwenient pokrywa własne koszty.

1 – Język oryginału: angielski.

2 – Dz.U. L 141, str. 1, zwanego dalej „zaskarżonym rozporządzeniem”.

3 – Królestwo Hiszpanii powołuje wyrok z dnia 13 marca 1968 r. w sprawie 5/67 Beus, Rec. str. 125, 147.

4 – Wyrok z dnia 10 grudnia 1987 r. w sprawie 232/86 Nicolet Instrument, Rec. str. 5025, pkt 13.

5 – Wyrok z dnia 14 lipca 1994 r. w sprawie C-353/92 Grecja przeciwko Radzie, Rec. str. I-3411, pkt 50.

6 – Wyrok z dnia 21 listopada 1991 r. w sprawie C-269/90 Technische Universität München, Rec. str. I-5469, pkt 14.

7 – Preambuła została zacytowana w całości w pkt 36 poniżej.

8 – Umowa o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku, z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony, podpisana w Kotonu dnia 23 czerwca 2000 r. (Dz.U. L 317, str. 3).

9 – COM(2003) 141 wersja ostateczna.

10 – Rozporządzenie Rady (WE) nr 2501/2001 z dnia 10 grudnia 2001 r. wprowadzające plan ogólnych preferencji taryfowych na okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 31 grudnia 2004 r., (Dz.U. L 346, str. 1).

11 – Zobacz pkt 17 oraz przypis 8.

12 – Zobacz art. 1 załącznika V do umowy.

13 – Zobacz pkt 22.

14 – Zobacz art. 10 ust. 1 rozporządzenia nr 2501/2001.

15 – Zobacz art. 4 rozporządzenia nr 2501/2001 oraz wykaz zawarty w załączniku IV do niego.

16 – Wyrok z dnia 19 listopada 1998 r. w sprawie C-284/94 Hiszpania przeciwko Radzie, Rec. str. I-7309, pkt 42.

17 – Punkt 43 ww. wyroku powołujący liczne wyroki.

18 – Wyrok z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie C-301/97 Niderlandy przeciwko Radzie, Rec. str. I-8853, pkt 189.

19 – Wyrok z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie C-110/97 Niderlandy przeciwko Radzie, Rec. str. I-8763, pkt 137.